

ส่วนที่ 3

ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน

13. ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ

13.1 งบการเงิน

13.1.1 ผู้สอบบัญชี

บริษัท ไพร์ชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอพียูเอส จำกัด (โดยนายชาญชัย ชัยประสิทธิ์ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเลขที่ 3760 เป็นผู้สอบบัญชี) ได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีสำหรับงบการเงินของบริษัท สตาร์ ปิโตรเลียม รีไฟน์นิ่ง จำกัด (มหาชน) สำหรับรอบปีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และได้ให้ความเห็นว่า งบแสดงฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน แสดงโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

บริษัท ไพร์ชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอพียูเอส จำกัด และ ผู้สอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์หรือส่วนได้เสียกับ บริษัทฯ หรือผู้บริหาร หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว ในลักษณะที่จะมีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระแต่อย่างใด

13.1.2 ค่าตอบแทนผู้สอบบัญชี

ค่าตอบแทนผู้สอบบัญชีประจำปี 2559 เป็นจำนวนเงิน 2,881,500 บาท

13.2 ตารางสรุปงบการเงิน

งบแสดงฐานะทางการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม	ล้านดอลลาร์สหรัฐ			ล้านบาท		
	2559	2558	2557	2559	2558	2557
สินทรัพย์						
สินทรัพย์หมุนเวียน						
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	6	109	69	233	3,949	2,286
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	324	239	388	11,647	8,660	12,833
สินค้าคงเหลือ - สุทธิ	327	249	404	11,776	9,033	13,378
ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จะได้รับคืน	-	-	31	-	-	1,026
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	1	7	7	50	240	235
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	659	604	899	23,707	21,881	29,758
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน						
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ	1,005	1,076	1,144	36,171	39,006	37,886
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	5	2	3	190	78	90
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี - สุทธิ	-	-	16	-	-	546
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	3	4	6	121	157	198
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	1,013	1,082	1,169	36,482	39,240	38,719
รวมสินทรัพย์	1,672	1,686	2,069	60,188	61,122	68,477
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น						
หนี้สินหมุนเวียน						
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	229	195	333	8,232	7,086	11,010
เจ้าหนี้จากการลดทุน	-	99	-	-	3,580	-
ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	107	37	-	3,840	1,329	-
ภาษีมูลค่าเพิ่มค้างจ่าย	4	4	-	155	146	-
ภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย	30	17	-	1,065	632	-
เงินปันผลค้างจ่าย	-	166	345	-	6,027	11,427
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	28	34	30	999	1,221	1,000
รวมหนี้สินหมุนเวียน	397	552	708	14,291	20,021	23,437
หนี้สินไม่หมุนเวียน						
เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน	72	73	-	2,580	2,659	-
หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี - สุทธิ	37	42	-	1,329	1,513	-
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	7	6	6	268	204	184
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	-	-	0	-	-	12
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	116	121	6	4,178	4,376	196
รวมหนี้สิน	513	673	714	18,469	24,397	23,634
ส่วนของผู้ถือหุ้น						
ทุนเรือนหุ้น						
ทุนจดทะเบียน ⁽¹⁾	865	949	1,185	30,004	33,038	41,030
ทุนที่ออกและชำระแล้ว ⁽²⁾	865	865	1,185	30,004	30,004	41,030
ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	32	32	20	978	978	559
กำไรสะสม						

ณ วันที่ 31 ธันวาคม	ล้านดอลลาร์สหรัฐ			ล้านบาท		
	2559	2558	2557	2559	2558	2557
จัดสรรแล้ว – ทนสำรองตามกฎหมาย	88	85	61	3,000	2,887	1,965
ยังไม่ได้จัดสรร	175	32	88	8,672	3,600	5,756
องค์ประกอบส่วนอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	-	-	-	(935)	(743)	(4,467)
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	1,159	1,013	1,355	41,719	36,725	44,843
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	1,672	1,686	2,069	60,188	61,122	68,477

(1) ทนจดทะเบียน และจำนวนหุ้น : มูลค่าตราไว้ 6.92 บาทต่อหุ้น จำนวน 4,335,902,125 หุ้น ณ สิ้นงวดปี 2559 และ 4,774,343,003 หุ้น ณ สิ้นงวดปี 2558 และ มูลค่าตราไว้ 10 บาทต่อหุ้น จำนวน 4,102,951,025 หุ้น ณ สิ้นงวดปี 2557

(2) จำนวนหุ้นที่ออกและเรียกชำระแล้ว : 4,335,902,125 หุ้น ณ สิ้นงวดปี 2559 และ 2558 และ 4,102,951,025 หุ้น ณ สิ้นงวดปี 2557

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

	ล้านดอลลาร์สหรัฐ			ล้านบาท		
	2559	2558	2557	2559	2558	2557
รายได้จากการขาย	4,370	5,218	6,985	154,954	178,766	227,712
เงินชดเชยจากการจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลวและน้ำมัน	4	3	49	128	111	1,613
รายได้รวม	4,374	5,221	7,035	155,082	178,877	229,325
ต้นทุนขาย	(4,053)	(4,890)	(7,275)	(143,715)	(167,752)	(237,228)
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น	321	331	(241)	11,367	11,125	(7,903)
รายได้อื่น	2	7	7	63	234	220
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน	16	13	29	548	495	943
กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่าย	338	351	(205)	11,979	11,853	(6,740)
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	(26)	(35)	(26)	(914)	(1,222)	(865)
ค่าใช้จ่ายอื่น	(1)	(0)	(6)	(21)	(12)	(186)
ต้นทุนทางการเงิน	(3)	(0)	(1)	(94)	(9)	(19)
กำไร (ขาดทุน) ก่อนภาษีเงินได้	309	315	(238)	10,949	10,610	(7,810)
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	(64)	(70)	44	(2,261)	(2,382)	1,442
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปี	245	245	(194)	8,688	8,227	(6,367)
กำไร (ขาดทุน) เบ็ดเสร็จอื่น :						
รายการที่จะจัดประเภทรายการใหม่ไปยังกำไรหรือขาดทุนในภายหลัง						
ผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยนจากการแปลงค่าทางการเงิน	-	-	-	(192)	3,723	96
การวัดมูลค่าใหม่ของการระงับผลประโยชน์พนักงาน	(1)	-	-	(26)	-	-
กำไรเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับปี – สุทธิจากภาษี	(1)	-	-	(218)	3,723	96
กำไร (ขาดทุน) เบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี	244	245	(194)	8,470	11,951	(6,271)
กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน	0.06	0.06	(0.05)	2.00	1.99	(1.55)

งบกระแสเงินสด

	ล้านดอลลาร์สหรัฐ			ล้านบาท		
	2559	2558	2557	2559	2558	2557
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน						
กำไร (ขาดทุน) ก่อนภาษีเงินได้	309	315	(238)	10,949	10,610	(7,810)
รายการปรับปรุง						
รายได้ทางการเงิน	(1)	(3)	(1)	(30)	(90)	(29)
ค่าใช้จ่ายทางการเงิน	3	0	1	94	9	19
ค่าเสื่อมราคา	81	80	76	2,872	2,766	2,490
ค่าตัดจำหน่าย	1	1	1	48	33	32
ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์	1	0	5	20	12	179
ขาดทุน (กำไร) จากอัตราแลกเปลี่ยนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง	3	4	(13)	96	121	(432)
ขาดทุนจากสินค้าและวัสดุอื่นล้ำสมัย	1	1	1	24	17	18
(กลับรายการ) ขาดทุนจากการลดมูลค่าสินค้าคงเหลือ	-	(76)	76	-	(2,477)	2,477
ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงานหลังการเลิกจ้างหรือเกษียณอายุ	1	0	1	42	19	19
รายได้หรือตัดบัญชีรับรู้ระหว่างปี	-	(0)	(1)	-	(12)	(38)
การเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน						
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	(85)	148	288	(3,002)	5,096	9,386
สินค้าคงเหลือ	(79)	230	264	(2,787)	7,919	8,608
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่นและสินทรัพย์อื่น	7	32	38	239	1,117	1,226
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	33	(136)	(422)	1,186	(4,685)	(13,778)
เงินสดจ่ายเพื่อชำระภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	(0)	(0)	-	(3)	(2)	-
หนี้สินหมุนเวียนอื่นและหนี้สินอื่น	(6)	8	16	(201)	285	519
เงินสดได้มาจากการดำเนินงาน	269	605	89	9,545	20,739	2,888
ดอกเบี้ยรับ	1	3	1	30	91	29
ดอกเบี้ยจ่าย	(2)	(0)	(1)	(88)	(5)	(19)
จ่ายภาษีเงินได้	(52)	(8)	(12)	(1,851)	(291)	(372)
เงินสดสุทธิได้มาจากการดำเนินงาน	215	600	78	7,637	20,534	2,526
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน						
เงินสดจ่ายเพื่อซื้ออุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	(15)	(14)	(53)	(538)	(468)	(1,730)
เงินสดรับจากการจำหน่ายอุปกรณ์	0	0	0	1	0	7
เงินสดสุทธิใช้ในกิจกรรมลงทุน	(15)	(14)	(53)	(537)	(468)	(1,723)
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน						
เงินสดรับจากเงินกู้ยืมระยะยาว	140	110	-	4,959	3,988	-
จ่ายคืนเงินกู้ยืมระยะยาว	(72)	-	-	(2,530)	-	-
เงินสดจ่ายสำหรับการลงทุน	(101)	(262)	-	(3,580)	(9,057)	-
เงินสดรับจากการรับชำระค่าหุ้นและส่วนเกินมูลค่าหุ้น	-	49	-	-	1,775	-
เงินสดรับจากการรับชำระค่าหุ้นและส่วนเกินมูลค่าหุ้น	-	9	-	-	322	-
โครงการออกและเสนอขายหุ้นสามัญเพิ่มทุนต่อผู้บริหารและพนักงาน						
เงินปันผลจ่ายให้ผู้ถือหุ้น	(270)	(448)	(60)	(9,502)	(14,863)	(1,856)
เงินสดสุทธิใช้ในกิจกรรมจัดหาเงิน	(302)	(541)	(60)	(10,654)	(17,835)	(1,856)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	(102)	45	(35)	3,554	2,230	(1,053)

	ล้านดอลลาร์สหรัฐ			ล้านบาท		
	2559	2558	2557	2559	2558	2557
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดต้นปี	109	69	103	3,949	2,286	3,380
รายการปรับปรุงจากการแปลงค่าเงินต่างประเทศ	(0)	(5)	1	(162)	(568)	(41)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดปลายปี	6	109	69	233	3,949	2,286
รายการที่ไม่กระทบเงินสด						
การซื้อที่ดิน อาคารและอุปกรณ์โดยยังไม่ได้ชำระเงิน	1	1	0	21	39	9

13.3 อัตราส่วนทางการเงิน

		สำหรับรอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม		
		2559	2558	2557
อัตราส่วนสภาพคล่อง				
อัตราส่วนสภาพคล่อง	(เท่า)	1.7	1.1	1.3
อัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว	(เท่า)	0.8	0.6	0.6
อัตราส่วนสภาพคล่องกระแสเงินสด ⁽²⁾	(เท่า)	0.5	1.0	0.1
อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้การค้า	(เท่า)	15.5	16.6	13.3
ระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ย ⁽³⁾	(วัน)	23.2	21.6	27.1
อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ ⁽⁴⁾	(เท่า)	14.1	15.0	12.7
ระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ย ⁽³⁾	(วัน)	25.6	24.0	28.4
อัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า	(เท่า)	19.1	18.5	13.6
ระยะเวลาชำระหนี้ ⁽³⁾	(วัน)	18.8	19.4	26.5
วงจรเงินสด	(วัน)	29.9	26.2	29.0
อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร				
อัตรากำไรขั้นต้น	(ร้อยละ)	7.3	6.3	(3.4)
อัตรากำไรจากการดำเนินงาน ⁽⁵⁾	(ร้อยละ)	6.8	5.8	(3.8)
อัตรากำไร(ขาดทุน)อื่น ⁽⁶⁾⁽⁷⁾	(ร้อยละ)	0.4	0.3	0.4
อัตราส่วนเงินสดต่อการทำกำไร ⁽²⁾⁽⁵⁾	(ร้อยละ)	72.7	198.7	(29.3)
อัตราส่วนกำไรสุทธิ ⁽⁶⁾	(ร้อยละ)	5.6	4.7	(2.8)
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	(ร้อยละ)	22.6	20.7	(13.1)
อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน				
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	(ร้อยละ)	14.6	13.0	(8.0)
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร ⁽⁸⁾	(ร้อยละ)	31.5	29.4	(10.1)
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ⁽⁶⁾	(เท่า)	2.6	2.8	2.9
อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน				
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	(เท่า)	0.4	0.7	0.5
อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย ⁽²⁾	(เท่า)	108.5	4,165.5	154.3
อัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน ⁽²⁾	(เท่า)	0.6	1.3	0.7
อัตราส่วนจ่ายเงินปันผลต่อกำไรสุทธิ ⁽¹⁾⁽⁹⁾	(ร้อยละ)	110.1	183.1	(30.9)

หมายเหตุ

- (1) เงินปันผลเทียบเท่าเงินปันผลที่จ่ายจริงให้ผู้ถือหุ้นในงบกระแสเงินสด
- (2) กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานหลังหักดอกเบี้ยรับ/จ่าย และภาษีจ่าย
- (3) ใช้ 360 วันในการคิดระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ย ระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ย และระยะเวลาชำระหนี้
- (4) สินค้าคงเหลือรวมถึงสินค้าสำเร็จรูป วัตถุดิบ สินค้าระหว่างผลิตและสินค้าระหว่างทาง
- (5) กำไรจากการดำเนินงานคำนวณจากกำไรก่อนต้นทุนทางการเงินและภาษีเงินได้ไม่รวมกำไรที่ไม่ได้มาจากการดำเนินงาน (เช่น กำไร/(ขาดทุน) จากอัตราแลกเปลี่ยน)
- (6) รายได้รวมไม่รวมถึงรายได้อื่นที่มีได้เกิดจากการดำเนินงาน (เช่น กำไร/(ขาดทุน) จากอัตราแลกเปลี่ยน)
- (7) รายได้อื่นคำนวณจากรายได้ที่มีได้เกิดจากการดำเนินงาน (เช่น กำไร/(ขาดทุน) จากอัตราแลกเปลี่ยน)
- (8) สินทรัพย์ถาวรคำนวณจากที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สุทธิ
- (9) ในปี 2557 บริษัทฯมียอดขาดทุนสุทธิ จึงทำให้อัตราส่วนเป็นค่าลบซึ่งไม่สื่อความหมาย

คำจำกัดความของอัตราส่วนทางการเงิน :

อัตราส่วนสภาพคล่อง		
อัตราส่วนสภาพคล่อง	= สินทรัพย์หมุนเวียน / หนี้สินหมุนเวียน	(เท่า)
อัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว	= (เงินสดและเงินฝากธนาคาร + หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด + ลูกหนี้การค้าและตั๋วเงินรับ) / หนี้สินหมุนเวียน	(เท่า)
อัตราส่วนสภาพคล่องกระแสเงินสด	= กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน / หนี้สินหมุนเวียนเฉลี่ย	(เท่า)
อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้การค้า	= ขายสุทธิ / (ลูกหนี้การค้าก่อนหนี้สงสัยจะสูญ + ตั๋วเงินรับการค้า) (เฉลี่ย)	(เท่า)
ระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ย	= 360 / อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้การค้า	(วัน)
อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ	= ต้นทุนขาย / สินค้าคงเหลือ (เฉลี่ย)	(เท่า)
ระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ย	= 360 / อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ	(วัน)
อัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้	= ซื้อหรือต้นทุนขาย / (เจ้าหนี้การค้า + ตั๋วเงินจ่ายการค้า) (เฉลี่ย)	(เท่า)
ระยะเวลาชำระหนี้	= 360 / อัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้	(วัน)
วงจรเงินสด	= ระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ย + ระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ย - ระยะเวลาชำระหนี้	(วัน)

อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร		
อัตรากำไรขั้นต้น	= กำไร(ขาดทุน) ขั้นต้น / ขายสุทธิ	(ร้อยละ)
อัตรากำไรจากการดำเนินงาน	= กำไรจากการดำเนินงาน / ขายสุทธิ	(ร้อยละ)
อัตรากำไรอื่น	= กำไรที่ไม่ได้จากการดำเนินงาน / รายได้รวม	(ร้อยละ)
อัตรากำไรเงินสดต่อการทำกำไร	= กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน / กำไร(ขาดทุน) จากการดำเนินงาน	(ร้อยละ)
อัตรากำไรสุทธิ	= กำไร(ขาดทุน) สุทธิ / รายได้รวม	(ร้อยละ)
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	= กำไร(ขาดทุน) สุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น (เฉลี่ย)	(ร้อยละ)

อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน		
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	= กำไร(ขาดทุน) สุทธิ / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(ร้อยละ)
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร	= (กำไร(ขาดทุน) สุทธิ + ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย) / สินทรัพย์ถาวร สุทธิ (เฉลี่ย)	(ร้อยละ)
อัตราการหมุนของสินทรัพย์	= รายได้รวม/ สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(เท่า)

อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน		
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	= หนี้สินรวม / ส่วนของผู้ถือหุ้น	(เท่า)
อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย	= (กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน + ดอกเบี้ยจ่ายจากการดำเนินงาน + ภาษี) / ดอกเบี้ยจ่ายจากการดำเนินงานและลงทุน	(เท่า)
อัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน (Cash basis)	= กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน / (การจ่ายชำระหนี้สิน + รายจ่ายลงทุน + ซื้อสินทรัพย์ + เงินปันผลจ่าย)	(เท่า)
อัตราการจ่ายเงินปันผลต่อกำไรสุทธิ	= เงินปันผลจ่าย / กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	(ร้อยละ)

14 คำอธิบายและการวิเคราะห์ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงาน

14.1 ภาพรวม

บริษัทฯ เป็นหนึ่งในผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมชั้นนำของประเทศไทย และจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย บริษัทฯ เป็นเจ้าของและผู้ประกอบกิจการโรงกลั่นน้ำมันแบบที่มีหน่วยปรับปรุงคุณภาพน้ำมัน (complex refinery) มีกำลังการกลั่นน้ำมันดิบ 165,000 บาร์เรลต่อวัน

โรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ ผลิตและขายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ได้แก่ ก๊าซปิโตรเลียมเหลว น้ำมันเบนซิน ไร้สารตะกั่ว เกรดพิเศษและเกรดธรรมดา น้ำมันดีเซลหุมนเร็ว น้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยาน และน้ำมันเตา รวมทั้งผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีซึ่งใช้เป็นผลิตภัณฑ์ตั้งต้นในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ของบริษัทฯ จำหน่ายให้แก่เชvronและบมจ.ปตท. ภายใต้สัญญาซื้อขายผลิตภัณฑ์

ในการดำเนินการโรงกลั่นน้ำมัน บริษัทฯ มุ่งเน้นที่ความเป็นเลิศในการดำเนินงานในสภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บ การเพิ่มมูลค่าแก่ผู้ถือหุ้น การเป็นผู้นำด้านการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาสังคม โรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ ตั้งอยู่ใกล้กับสิ่งอำนวยความสะดวกหลักในการขนส่งผลิตภัณฑ์ (รวมทั้งท่อส่ง รถบรรทุกและเรือ) และศูนย์กลางของอุปสงค์ที่สำคัญ จึงช่วยลดต้นทุนการขนส่งและก่อให้เกิดข้อได้เปรียบหลายอย่างในการจัดหาและจัดส่งผลิตภัณฑ์

14.2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทฯ

ค่าการกลั่น

บริษัทฯ ใช้ค่าการกลั่น (gross refining margin) ในการประเมินความสามารถในการทำกำไรของโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ ค่าการกลั่นของบริษัทฯ คำนวณจาก ผลต่างระหว่างรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม และ ต้นทุนน้ำมันดิบ วัตถุดิบอื่น ๆ ซึ่งใช้ในกระบวนการกลั่น (landed cost) รวมถึงค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน ค่าการกลั่นทางบัญชี (accounting gross refining margin) จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าสินค้าคงเหลือเนื่องมาจากราคาน้ำมันที่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากบริษัทฯ คำนวณราคาต้นทุนตามวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

สำหรับค่าการกลั่นตลาด (market gross refining margin) เป็นค่าการกลั่นที่ไม่รวมผลกระทบจากกำไรหรือขาดทุนจากสต็อกน้ำมันซึ่งมาจากการเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมัน โดยทั่วไป ค่าการกลั่นตลาดของบริษัทฯ จะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของราคาและค่าการกลั่นในประเทศสิงคโปร์

ในปี 2559 ปริมาณน้ำมันดิบที่นำเข้ากลั่นลดลง 2.1 พันบาร์เรลต่อวันจาก 2558 เป็น 162.4 พันบาร์เรลต่อวัน โดยเป็นผลกระทบจากการลดกำลังการผลิตหน่วยหอกกลั่นน้ำมันดิบ (CDU) โดยมีรายได้รวมในปี 2559 4,374 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (155,082 ล้านบาท) ลดลง 847 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (23,795 ล้านบาท) จากปี 2558 เนื่องจากการลดลงของราคาขายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม และการลดลงของปริมาณการขายตามการลดกำลังการผลิตข้างต้น ในปี 2559 SPRC มีค่าการกลั่น 6.68 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ลดลง 3.73 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรลจากปีก่อนหน้า เป็นผลจากอุปทานน้ำมันที่มากเกินไปซึ่งส่งผลให้ส่วนต่างของราคาผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมกับราคาน้ำมันดิบดูไบลดลง อย่างไรก็ตาม เนื่องมาจากราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้นระหว่างปี ทำให้บริษัทมีกำไรจากสต็อกน้ำมันในปี 2559 เทียบกับการขาดทุนจากสต็อกน้ำมันในปี 2558 EBITDA ของ SPRC ในปี 2559 ใกล้เคียงกับ EBITDA ในปี 2558 และมีกำไรสุทธิที่เท่ากันคือ 245 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2559 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานลดลงจากปี 2558 โดยหลักเนื่องจากในปี 2558 มีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการนำ SPRC เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ

ราคาน้ำมันดิบและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

โดยปกติรายได้ของบริษัทฯ ต้นทุนวัตถุดิบ ค่าการกลั่น และกระแสเงินสด จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันดิบและราคาผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมในตลาดโลกและตลาดภูมิภาค การเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันดิบและราคาผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมเป็นผลมาจากอุปสงค์และอุปทานในตลาดโลก น้ำมันดิบมีหลากหลายประเภทและหลายเกรด ราคาของน้ำมันดิบเหล่านี้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ รวมถึงคุณสมบัติทางกายภาพ อุปสงค์และอุปทานของน้ำมันดิบนั้น นอกจากนี้ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมแต่ละประเภทล้วนมีราคาแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น อุปสงค์และอุปทานเช่นเดียวกันกับกรณีของน้ำมันดิบ

ค่าการกลั่นและผลกำไรของบริษัทฯ โดยหลักมีผลมาจากส่วนต่างของราคาผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและ ราคาน้ำมันดิบ แม้ว่าราคาผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมที่โรงกลั่นน้ำมันของบริษัทฯ ผลิตได้นั้นจะได้รับผลกระทบจากราคาน้ำมันดิบซึ่งเป็นสินค้าโภคภัณฑ์ แต่ราคาดังกล่าวอาจไม่เพิ่มขึ้นในสัดส่วนเดียวกับราคาตลาดน้ำมันดิบที่เพิ่มขึ้น

การเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันมีผลกระทบต่อค่าการกลั่นและผลกำไรของบริษัทฯ ในช่วงที่ราคามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีช่วงระยะเวลาที่ห่างกันระหว่างการซื้อน้ำมันดิบและการขายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม (lag time) ประมาณหนึ่งเดือน เป็นผลมาจากเวลาที่ต้องใช้ในการจัดส่งน้ำมันดิบและการกลั่นผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมของบริษัทฯ ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าวราคาน้ำมันดิบและวัตถุดิบอื่น ๆ รวมถึงราคาของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมอาจมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อค่าการกลั่นรวมของบริษัทฯ โดยปกติผลกระทบดังกล่าวรวมอยู่ในกำไรหรือขาดทุนจากสต็อกน้ำมัน

ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล	ราคาอ้างอิงตลาดสิงคโปร์			ส่วนต่างราคากับน้ำมันดิบดูไบ		
	2559	2558	+ / (-)	2559	2558	+ / (-)
น้ำมันดิบดูไบ	41.3	50.9	(9.5)	-	-	-
แนฟทาเบา(ราคาอ้างอิงตลาดญี่ปุ่น)	44.3	54.5	(10.2)	3.0	3.6	(0.6)
น้ำมันเบนซิน (พิเศษ)	56.2	69.2	(13.0)	14.9	18.3	(3.4)
น้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยาน	52.9	64.7	(11.8)	11.6	13.8	(2.3)
น้ำมันดีเซล	52.1	64.5	(12.4)	10.8	13.6	(2.9)
น้ำมันเตา	36.4	45.8	(9.5)	(5.0)	(5.0)	0

ในปี 2559 ราคาน้ำมันดิบดูไบมีความผันผวนของราคาตั้งแต่ 22.8 ถึง 54.2 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล โดยมีราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 41.3 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ซึ่งต่ำกว่าราคาเฉลี่ยของปี 2558 ที่ 50.9 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ราคาน้ำมันดิบดูไบลดลงจาก 40.7 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรลใน Q4/58 มาที่ 30.4 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรลใน Q1/59 เนื่องจากอุปทานที่มากเกินไปอย่างต่อเนื่องของตลาดน้ำมันดิบ ปริมาณน้ำมันดิบคงคลังในสหรัฐอเมริกาสูงถึง 530 ล้านบาร์เรลที่สิ้นเดือนมีนาคม ปริมาณการผลิตน้ำมันดิบของประเทศผู้ส่งออกน้ำมันกลุ่มโอเปกเพิ่มสูงขึ้นจาก 31.91 ล้านบาร์เรลต่อวันใน Q4/58 เป็น 32.83 ล้านบาร์เรลต่อวัน การยกเลิกมาตรการคว่ำบาตรเนื่องจากโครงการนิวเคลียร์อิหร่านตั้งแต่กลางเดือนมกราคมส่งผลให้ปริมาณการผลิตน้ำมันดิบจากอิหร่านเพิ่มขึ้นจาก 2.89 ล้านบาร์เรลต่อวันใน Q4/58 เป็น 3.13 ล้านบาร์เรลต่อวัน ประเทศผู้ส่งออกน้ำมันกลุ่มโอเปกซึ่งใช้เวลาเกือบหนึ่งปีที่ใช้ในการเจรจาต่อรอง เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2559 จึงบรรลุข้อตกลงที่จะลดปริมาณการผลิตน้ำมันดิบลง 1.2 ล้านบาร์เรลต่อวันในครั้งแรกของปี 2560

ราคาผลิตภัณฑ์น้ำมันส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงตามราคาน้ำมันดิบ ส่วนต่างราคาเนฟทากับน้ำมันดิบดูไบลดลงเมื่อเทียบกับปี 2558 เนื่องจากความคุ้มค่าในการใช้ก๊าซปิโตรเลียมเหลวเป็นวัตถุดิบตั้งต้นและการเพิ่มขึ้นของการทำกำไรจากส่วนต่างของราคาเนฟทาที่มาจากฝั่งตะวันตก ส่วนต่างราคาน้ำมันเบนซินกับน้ำมันดิบดูไบในปี 2559 มีค่าเฉลี่ย 14.9 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ซึ่งลดลงเมื่อเทียบกับ 18.3 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรลในปี 2558 ส่วนต่างราคาที่ลดลงนี้ได้รับผลกระทบจากอุปทานที่มีมากกว่าความต้องการของตลาดดังจะเห็นได้จากปริมาณน้ำมันเบนซินคงคลังในสิงคโปร์ที่สูงมากเป็นประวัติการณ์ที่ 15.5 ล้านบาร์เรล ถึงแม้ว่าปริมาณการขายรถยนต์จะเติบโตอย่างต่อเนื่องในประเทศจีนและสหรัฐอเมริกา IHS Energy ประมาณการเติบโตของปริมาณการใช้น้ำมันเบนซินของภูมิภาคเอเชียในปี 2559 เปรียบเทียบกับปี 2558 ลดลงร้อยละ 42 มาเป็น 260,000 บาร์เรลต่อวัน สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (Energy Policy and Planning Office หรือ EPPO) ประมาณปริมาณการใช้น้ำมันเบนซินและแก๊ซโซลีนในประเทศไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.7 เป็นผลมาจากราคาน้ำมันดิบที่ถูกลง

ส่วนต่างราคาน้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยานกับน้ำมันดิบดูไบได้รับผลกระทบจากอุปสงค์การใช้น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับให้ความร้อนที่ลดลงเนื่องจากสภาพอากาศที่ไม่หนาวมากในปี 2558 ส่งผลให้ปริมาณน้ำมันคงคลังมีสูงในปี 2559 อุปสงค์น้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยานยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สมาคมขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ (International Air Transport Association หรือ IATA) ประมาณการเพิ่มขึ้นของปริมาณผู้โดยสารที่ใช้การเดินทางทางอากาศทั่วโลกที่ร้อยละ 5.9 ในปี 2559 เมื่อเทียบกับปี 2558 และในประเทศไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.5 ส่วนต่างราคาน้ำมันดีเซลกับน้ำมันดิบดูไบในปี 2559 มีค่าลดลงจากปีที่แล้ว สะท้อนให้เห็นอุปสงค์ที่ลดลงเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวและอุปทานที่มีมากกว่าความต้องการของตลาดของน้ำมันดีเซลเนื่องจากโรงกลั่นรักษากำลังการผลิตในระดับสูงเพื่อทำผลกำไรในช่วงที่ค่าการกลั่นสูงตั้งแต่ปี 2558 กลางปี 2559 ปริมาณน้ำมันดีเซลคงคลังในสิงคโปร์ลดลงมาที่ระดับปกติก่อนเข้าสู่ช่วงการหยุดซ่อมบำรุงของโรงกลั่น ส่งผลให้ส่วนต่างราคาน้ำมันดีเซลกับน้ำมันดิบดูไบเพิ่มขึ้นมาเป็น 10.96 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล และ 12.02 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรลใน Q3/59 และ Q4/59 ตามลำดับ

ในปี 2559 ส่วนต่างราคาน้ำมันเตากับน้ำมันดิบดูไบมีราคาเฉลี่ยที่ 5 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรลต่ำกว่าราคาน้ำมันดิบดูไบ ถึงแม้ว่าปริมาณน้ำมันเตาสะสมในสิงคโปร์จะมีปริมาณสูงในช่วงครึ่งแรกของปี ปริมาณน้ำมันเตาที่เข้ามาทำกำไรจากตะวันตกมีปริมาณจำกัดและอุปสงค์น้ำมันเตายังคงอยู่ในระดับที่ดี ทำให้ส่วนต่างราคาน้ำมันเตากับน้ำมันดิบดูไบกลับเพิ่มสูงขึ้นมาที่ราคาเฉลี่ย 0.7 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรลต่ำกว่าราคาน้ำมันดิบดูไบในเดือนธันวาคม

แหล่งข้อมูล : EIA, Reuters, IHS, Platts, OPEC, สมาคมขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ (IATA), สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (EPPO)

ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 บริษัทฯ ได้เริ่มใช้เงินสกุลดอลลาร์สหรัฐเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานของบริษัทฯ เนื่องจากรายได้ ต้นทุน และค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ของบริษัทฯ เกี่ยวข้องโดยตรงหรืออยู่ในสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งทำให้ลดผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทฯ จากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม บริษัทฯ ยังคงได้รับผลกระทบจากความผันผวนของค่าเงินบาทในค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับพนักงาน หรือค่าใช้จ่ายอื่นที่ต้องชำระเป็นเงินสกุลบาท

บริษัทฯ ไม่ได้เข้าทำธุรกรรมเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่เกิดจากอัตราแลกเปลี่ยน ดังนั้น ความผันผวนและความไม่แน่นอนของค่าเงินบาทเมื่อเปรียบเทียบกับดอลลาร์สหรัฐอาจส่งผลกระทบในทางลบอย่างมีนัยสำคัญต่อผลการดำเนินงานของบริษัทฯ

14.3 ผลการดำเนินงานของบริษัทฯ

14.3.1 ผลการดำเนินงานทางการเงิน

ตารางแสดงผลการดำเนินงานของบริษัทฯ

	ล้านดอลลาร์สหรัฐ			ล้านบาท		
	2559	2558	+ / (-)	2559	2558	+ / (-)
รายได้รวม	4,374	5,221	(847)	155,082	178,877	(23,795)
EBITDA	394	397	(3)	13,964	13,418	545
EBIT	312	315	(4)	11,044	10,619	425
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน	16	13	2	548	495	54
กำไรขาดทุน) สุทธิ)	245	245	-	8,688	8,227	461
กำไร ขาดทุน) สุทธิ) (ดอลลาร์สหรัฐ/บาทต่อหุ้น)	0.06	0.06	-	2.00	1.99	0.01
ค่าการกลั่นทางบัญชี (ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล) ⁽¹⁾	7.93	8.10	(0.17)	7.93	8.10	(0.17)
ค่าการกลั่นตลาด ดอลลาร์) (สหรัฐต่อบาร์เรล) ⁽²⁾	6.68	10.41	(3.73)	6.68	10.41	(3.73)

⁽¹⁾ ค่าการกลั่นได้รวมกำไร / ขาดทุนจากการตีราคาลิ้นค้าคงเหลือ ซึ่งคำนวณตามวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก⁽²⁾ ค่าการกลั่นคำนวณโดยใช้ต้นทุนทดแทนในปัจจุบัน

รายได้รวม

รายได้รวมของบริษัทฯ ประกอบด้วยรายได้จากการขายและเงินชดเชยจากการจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลวและน้ำมัน รายได้จากการขายที่สำคัญประกอบด้วยการขายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมซึ่งมุ่งเน้นที่น้ำมันเบนซิน น้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยาน และน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว ราคาขายของบริษัทฯ เป็นราคาที่รวมภาษีสรรพสามิตที่ใช้บังคับตลอดจนเงินส่งกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงซึ่งถือเป็นรายการที่รวมอยู่ในราคาที่ขายให้ลูกค้าและนำเสนอให้แก่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ส่วนเงินชดเชยจากการจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลวและน้ำมันเป็นเงินชดเชยที่บริษัทฯ ได้รับจากรัฐบาลผ่านกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อชดเชยจากการที่รัฐบาลควบคุมราคาของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

ตารางต่อไปนี้แสดงรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมของบริษัทฯ ซึ่งรวมถึงเงินชดเชยจากการจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลวและน้ำมัน สำหรับปี 2558-2559

ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	2559	2558
โพรพิลีนเกรดโพลีเมอร์	98	131
ก๊าซปิโตรเลียมเหลว ⁽¹⁾	108	146
เนฟทาเบา	109	148
น้ำมันเบนซิน	1,420	1,586
น้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยาน	234	306
น้ำมันดีเซล	1,818	2,074
น้ำมันเตา	254	273
ยางมะตอย	34	85
ก๊าซผสม C4	92	132
น้ำมันดิบ	25	4
อื่นๆ ⁽²⁾	182	335
รายได้รวม	4,374	5,221

⁽¹⁾ รวมถึงเงินชดเชยจากการจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลวและน้ำมัน

⁽²⁾ ก๊าซธัน รีฟอร์มมิ่ง และผลิตภัณฑ์ที่บริษัทฯ ทำการแลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ชั้นกลางสำหรับกระบวนการแปรสภาพโมเลกุล (Cracker Feed Exchange) กับ บมจ. พีทีที โกลบอล เคมิคอล

รายได้รวมในปี 2559 ลดลงร้อยละ 16 เมื่อเทียบกับปี 2558 การลดลงโดยหลักเนื่องมาจากการขายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมที่ลดลงตามการลดลงของราคาน้ำมันดิบ และการลดลงของปริมาณการขายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม เป็น 67.0 ล้านบาร์เรลในปี 2559 เมื่อเทียบกับปริมาณการขายที่ 68.3 ล้านบาร์เรลในปี 2558

ในปี 2559 รายได้รวมของบริษัทฯ จากการขายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมให้แก่ เซฟรอน ปตท. และ บริษัทอื่นๆ ในสัดส่วน ร้อยละ 56 ร้อยละ 32 และร้อยละ 12 ตามลำดับ โดยมีรายได้ร้อยละ 92 จากการขายในประเทศ และร้อยละ 8 จากการส่งออก เมื่อเทียบจากรายได้รวม

ต้นทุนขาย

ต้นทุนขายโดยหลักประกอบด้วยต้นทุนวัตถุดิบซึ่งได้แก่น้ำมันดิบและวัตถุดิบอื่น ๆ ที่ใช้ในกระบวนการกลั่นน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติที่จัดซื้อและต้นทุนอื่น ๆ ต้นทุนขายได้รวมถึงภาษีสรรพสามิตและภาษีเพื่อมหาดไทย ตลอดจนเงินส่งกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงซึ่งเก็บจากขายในประเทศและนำส่งให้แก่รัฐบาล นอกจากนี้ต้นทุนขายยังรวมถึงค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคารและอุปกรณ์ ค่าเสื่อมราคาของอาคารและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต และค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าเช่าตามสัญญาเช่าดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการกลั่นน้ำมัน ต้นทุนขายคำนวณโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

ในปี 2559 ต้นทุนขายลดลงร้อยละ 17 จากปี 2558 โดยหลักเนื่องมาจากการลดลงของราคาต้นทุนน้ำมันดิบเฉลี่ย รวมถึงการลดลงของปริมาณการขายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

รายได้อื่น

รายได้อื่นโดยหลัก ประกอบด้วยรายได้จากดอกเบี้ย รายได้จากการจัดเก็บผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม และเงินชดเชยจากการส่งออก

รายได้อื่นลดลงในปี 2559 เมื่อเทียบกับปี 2558 โดยมีสาเหตุหลักมาจากการลดลงของดอกเบี้ยเงินฝาก และรายได้จากการจัดเก็บผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

กำไร(ขาดทุน) จากอัตราแลกเปลี่ยน

กำไร (หรือขาดทุน) จากอัตราแลกเปลี่ยนของบริษัทฯ เกี่ยวข้องกับกำไร (หรือขาดทุน) ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของค่าเงินดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเป็นผลจากการแปลงค่าสินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นตัวเงินซึ่งเป็นสกุลเงินบาทและสกุลเงินอื่นที่ไม่ใช่ดอลลาร์สหรัฐเป็นสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนของสกุลเงินดังกล่าวกับสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ

สำหรับปี 2559 กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจำนวน 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (54 ล้านบาท) จากปี 2558 เป็น 16 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (548 ล้านบาท) มีสาเหตุหลักมาจากการแข็งค่าของเงินบาทเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐในปี 2559 ที่แข็งค่ามากกว่าเมื่อเทียบกับการแข็งค่าในปี 2558 การแข็งค่าของเงินบาทมีผลให้มูลค่าของลูกหนี้สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐที่แปลงมาจากลูกหนี้ในสกุลเงินบาทปรับตัวเพิ่มขึ้น

ค่าใช้จ่ายในการบริหาร

ค่าใช้จ่ายในการบริหารของบริษัทฯ รวมถึงค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการกลั่นน้ำมัน และค่าตัดจำหน่ายของสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ค่าใช้จ่ายในการบริหารในปี 2559 ลดลง 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (308 ล้านบาท) โดยหลักเนื่องมาจากค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ และจากการตัดจำหน่ายวัสดุสิ้นเปลืองในปี 2558 ซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นในปี 2559

ต้นทุนทางการเงิน

ต้นทุนทางการเงินได้แก่ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยของเงินกู้ระยะสั้นและเงินกู้ระยะยาว และค่าธรรมเนียมผูกพันสินเชื่อ (commitment fees) ต้นทุนทางการเงินยังรวมถึงค่าธรรมเนียมสำหรับการออกหนังสือค้ำประกันโดยธนาคารแทนบริษัทฯ

ต้นทุนทางการเงินเพิ่มขึ้นในปี 2559 โดยหลักเนื่องจากค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ยืมระยะยาวซึ่งบริษัทฯ ได้มีการเบิกเงินกู้ยืมระยะยาวในช่วงปี 2558-2559 เพื่อจ่ายคืนให้แก่ผู้ถือหุ้นในการลดทุนของบริษัทฯ และเพื่อใช้ในการดำเนินงาน

ภาษีเงินได้

ภาษีเงินได้ประกอบด้วยภาษีเงินได้ในงวดปัจจุบันและภาษีเงินได้รอตัดบัญชี อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัทฯ อยู่ที่ ร้อยละ 20 สำหรับปี 2558 และ 2559

ในปี 2559 บริษัทฯ มีกำไรก่อนภาษีเงินได้จำนวน 309 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (10,949 ล้านบาท) และมีรายจ่ายภาษีเงินได้จำนวน 64 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2,261 ล้านบาท) เปรียบเทียบกับกำไรในปี 2558 จำนวน 315 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (10,610 ล้านบาท)

14.3.2 การวิเคราะห์ฐานะทางการเงินของบริษัทฯ

	ล้านดอลลาร์สหรัฐ			ล้านบาท		
	2559	2558	+ / (-)	2559	2558	+ / (-)
สินทรัพย์รวม	1,672	1,686	(14)	60,188	61,122	(934)
หนี้สินรวม	513	673	(160)	18,469	24,397	(5,928)
ส่วนของผู้ถือหุ้นรวม	1,159	1,013	146	41,719	36,725	4,994

สินทรัพย์

สินทรัพย์รวมของบริษัทฯ ณ 31 ธันวาคม 2559 ลดลง 14 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (934 ล้านบาท) จาก 31 ธันวาคม 2558 โดยหลักเนื่องจากการลดลงของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน แต่ได้ถูกหักลบบางส่วนจากการเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์หมุนเวียน

สินทรัพย์หมุนเวียนเพิ่มขึ้น 55 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (1,825 ล้านบาท) เนื่องจาก

- 1) การเพิ่มขึ้นของลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นจำนวน 85 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2,987 ล้านบาท) เนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของราคาขายเฉลี่ยของผลิตภัณฑ์ (ซึ่งรวมภาษีสรรพสามิต) ในเดือนธันวาคม 2559 เมื่อเทียบกับราคาขายเฉลี่ยในเดือนธันวาคม 2558
- 2) การเพิ่มขึ้นของสินค้าคงเหลือจำนวน 78 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2,743 ล้านบาท) เนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าคงเหลือตามราคาน้ำมันที่สูงขึ้น และการเพิ่มขึ้นของปริมาณสินค้าคงเหลือ เมื่อเทียบกับเดือนธันวาคม 2558
- 3) ซึ่งถูกหักลบบางส่วนโดยการลดลงของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดจำนวน 102 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (3,716 ล้านบาท) และ
- 4) การลดลงของภาษีเงินได้จ่ายล่วงหน้า จำนวน 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (193 ล้านบาท) เนื่องจากการได้รับคืนเงินภาษีเงินได้นิติบุคคลปี 2557 ในเดือนกุมภาพันธ์ 2559

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนในแต่ละปีลดลง โดยหลักเนื่องจากการลดลงของอาคารและอุปกรณ์ โดยลดลง 71 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2,835 ล้านบาท) ในปี 2559 เนื่องมาจากค่าเสื่อมราคาสำหรับปี 2559 มากกว่าการเพิ่มขึ้นของเงินลงทุนซึ่งส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในโครงการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโรงกลั่น

หนี้สิน

หนี้สินรวม ณ 31 ธันวาคม 2559 ลดลง 160 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (5,928 ล้านบาท) จาก 31 ธันวาคม 2558 การเปลี่ยนแปลงโดยหลักมาจาก

- 1) การลดลงของเงินปันผลค้างจ่ายจำนวน 171 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (6,027 ล้านบาท) ซึ่งเป็นเงินปันผลงวดที่ 3 ที่ได้รับอนุมัติในปี 2555 และได้จ่ายในเดือนเมษายน 2559
- 2) การลดลงของเจ้าหนี้การลดทุนจำนวน 101 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (3,580 ล้านบาท) จากการจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิมของบริษัทฯ ก่อนการนำบริษัทฯ เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ
- 3) โดยถูกหักลบบางส่วนจากการเพิ่มขึ้นของเงินกู้ยืมระยะยาว-สุทธิ จำนวน 68 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2,433 ล้านบาท) จากการกู้ยืมเงินเพิ่มเติมจำนวน 140 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หักด้วยการจ่ายคืนเงินกู้จำนวน 72 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
- 4) การเพิ่มขึ้นของเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นจำนวน 33 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (1,147 ล้านบาท) เจ้าหนี้การค้าเพิ่มขึ้นโดยหลักเนื่องมาจากราคาซื้อน้ำมันดิบที่สูงขึ้น

ส่วนของผู้ถือหุ้น

ส่วนของผู้ถือหุ้น ณ 31 ธันวาคม 2559 เพิ่มขึ้นจำนวน 146 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (4,994 ล้านบาท) จาก 31 ธันวาคม 2558 เนื่องมาจากผลกำไรของบริษัทฯ ในปี 2559 หักกลับด้วยเงินปันผลจ่ายสำหรับผลกำไรในครึ่งปีหลังของปี 2558 และครึ่งปีแรกของปี 2559

ในเดือนธันวาคม 2559 บริษัทฯ ได้จัดสรรกำไรสุทธิปี 2559 จำนวน 3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (114 ล้านบาท) เป็นทุนสำรองตามกฎหมาย ซึ่งทำให้ทุนสำรองของบริษัทฯ ณ สิ้นปี 2559 มีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียน

14.3.3 งบกระแสเงินสด

	ดอลลาร์สหรัฐ		ล้านบาท	
	2559	2558	2559	2558
เงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน	215	600	7,637	20,534
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมลงทุน	(15)	(14)	(537)	(468)
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมจัดหาเงิน	(302)	(541)	(10,654)	(17,836)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดลดลงสุทธิ	(102)	45	(3,554)	2,230
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดต้นปี	109	69	3,949	2,286
รายการปรับปรุงจากการแปลงค่าเงินต่างประเทศ	(0)	(5)	(162)	(568)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดปลายปี	6	109	233	3,949

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 SPRC มีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเป็นจำนวน 6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (233 ล้านบาท) ซึ่งลดลง 102 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (3,716 ล้านบาท) จาก ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558

รายละเอียดของกิจกรรมกระแสเงินสดในปี 2559 มีดังนี้

- 1) เงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน เป็นจำนวน 215 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (7,637 ล้านบาท) โดยมีสาเหตุหลักมาจาก
 - กำไรสุทธิในปี 2559 จำนวน 245 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (8,688 ล้านบาท) โดยบวกกลับรายการที่ไม่เป็นเงินสดจำนวน 99 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (3,517 ล้านบาท)
 - เงินสดได้มาจากหนี้สินในการดำเนินงาน 28 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (982 ล้านบาท) โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเพิ่มขึ้นของเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นจำนวน 33 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (1,186 ล้านบาท) เนื่องจากราคาซื้อน้ำมันดิบที่สูงขึ้น และ
 - ได้ถูกหักกลับบางส่วนจากเงินสดใช้ไปของสินทรัพย์ในการดำเนินงาน 157 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (5,551 ล้านบาท) โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเพิ่มขึ้นของลูกหนี้การค้าจำนวน 85 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (3,002 ล้านบาท) จากราคาขายที่สูงขึ้น และการเพิ่มขึ้นของสินค้าคงเหลือจำนวน 79 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2,787 ล้านบาท) เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของทั้งราคาและปริมาณสินค้าคงเหลือในเดือนธันวาคม 2559
- 2) เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมลงทุนเป็นจำนวน 15 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (537 ล้านบาท) โดยส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในโครงการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโรงกลั่น
- 3) เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมจัดหาเงินเป็นจำนวน 302 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (10,654 ล้านบาท) โดยหลักเนื่องจาก
 - เงินสดจ่ายจากการลดทุนของบริษัทฯ จำนวน 101 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (3,580 ล้านบาท) ให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิมของบริษัท

๑ ก่อนการนำบริษัทฯ เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ซึ่งเป็นการลดมูลค่าที่ตราไว้ของหุ้นสามัญ

- เงินสดจ่ายสำหรับเงินปันผลซึ่งจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิมของบริษัทฯ ก่อนการนำบริษัทฯ เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ จำนวน 171 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (6,027 ล้านบาท) จากกำไรของบริษัทฯ ที่เกิดขึ้นก่อนปี 2558 และเงินปันผลจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นหลังการนำบริษัทฯ เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ 99 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (3,476 ล้านบาท) จากกำไรในงวด ครึ่งปีหลังของปี 2558 และ ครึ่งปีแรกของปี 2559
- เงินสดจ่ายเพื่อชำระคืนเงินกู้แก่สถาบันการเงิน จำนวน 72 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2,530 ล้านบาท) และ
- ถูกหักกลับบางส่วนจากเงินสดรับจำนวน 140 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (4,959 ล้านบาท) จากเงินกู้ยืมระยะยาวเพิ่มเติมจากสถาบันการเงิน

14.4 วิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

อัตราส่วนสภาพคล่อง

อัตราส่วนสภาพคล่องของบริษัทฯ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ ส่วนแรก คือ อัตราส่วนสภาพคล่อง ซึ่งได้แก่ อัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว และอัตราส่วนสภาพคล่องกระแสเงินสด

โดยในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (2557 – 2559) อัตราส่วนสภาพคล่องมีค่าเพิ่มสูงขึ้น อันเป็นผลมาจากมูลค่ารวมของสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่ามูลค่ารวมของหนี้สินหมุนเวียน ซึ่งสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่ประกอบด้วยเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น และสินค้าคงเหลือ ในขณะที่หนี้สินหมุนเวียนส่วนใหญ่ประกอบด้วยเจ้าหนี้การค้า เงินปันผลค้างจ่าย เจ้าหนี้จากการลดทุน และส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี ในงวดสิ้นปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 อัตราส่วนสภาพคล่อง เพิ่มสูงขึ้นจากปี 2558 โดยมีสาเหตุหลักมาจากการลดลงของหนี้สินหมุนเวียน อันเนื่องมาจากการลดลงของเงินปันผลค้างจ่าย จำนวน 171 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (6,027 ล้านบาท) และเจ้าหนี้จากการลดทุนจำนวน 101 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (3,580 ล้านบาท) โดยถูกหักกลับบางส่วนจากการเพิ่มขึ้นของเงินกู้ยืมระยะยาว-สุทธิ จำนวน 68 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2,433 ล้านบาท)

สำหรับอัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็วในปี 2557-2559 มีค่าน้อยกว่าหนึ่งเท่าซึ่งน้อยกว่าอัตราส่วนสภาพคล่อง เนื่องจากการไม่ได้นำสินค้าคงเหลือมาคำนวณ

ในด้านอัตราส่วนสภาพคล่องกระแสเงินสดมีค่าเพิ่มขึ้นในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (2557-2559) เป็นผลจากเพิ่มขึ้นของกระแสเงินสดที่ได้จากการดำเนินงาน และการลดลงของหนี้สินหมุนเวียนเนื่องจากการจ่ายชำระเงินปันผลค้างจ่ายและเจ้าหนี้จากการลดทุนในปี 2559

ส่วนที่สอง คือ อัตราส่วนหมุนเวียนซึ่งได้แก่ อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้การค้า อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ และอัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า ซึ่งจะพบว่า อัตราส่วนดังกล่าวมีค่าเพิ่มขึ้น ในระหว่างปี 2557-2559 ส่งผลให้วงจรเงินสดเคลื่อนไหวอยู่ในช่วงระหว่าง 26-30 วัน

อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร

อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไรที่สำคัญ ได้แก่ อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรจากการดำเนินงาน อัตราส่วนเงินสดต่อการทำกำไร อัตราส่วนกำไรสุทธิ และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น มีค่าเพิ่มขึ้นจากปี 2557 จนถึงปี 2559 เนื่องมาจากผลขาดทุนในปี 2557 อันเป็นผลเนื่องมาจากการปรับตัวลดลงของต้นทุนถั่วเหลืองถั่วลิสงน้ำมันหอยดิบ รวมทั้งการหยุดหน่วยผลิตของโรงกลั่นเพื่อทำการซ่อมบำรุงใหญ่และดำเนินการตามโครงการสำหรับปี 2557 อย่างไรก็ดี สำหรับปี 2558 ต่อเนื่องมาจนถึงปี 2559 อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไรปรับตัวดีขึ้นมากเนื่องมาจากการความเชื่อถือได้ในการผลิต กำไรขั้นต้นที่สูงขึ้น และปริมาณการขายภายในประเทศที่เพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลกำไรจากการดำเนินงานที่ดีขึ้น

อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่สำคัญได้แก่ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร ซึ่งเพิ่มสูงขึ้นจากปี 2557 โดยสาเหตุหลักเนื่องมาจากผลขาดทุนในปี 2557 และได้ปรับตัวดีขึ้นในปี 2558 และ 2559 เนื่องมาจากผลกำไรสุทธิที่ได้เพิ่มสูงขึ้น ดังที่กล่าวถึงข้างต้น

อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน

อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนผู้ถือหุ้นสูงสุดในปี 2558 จาก 3 ปีที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุหลักเนื่องมาจากการลดลงเจ้าหนี้การค้ารวมถึงเจ้าหนี้อื่น ซึ่งเป็นผลจากราคาน้ำมันดิบและราคาวัตถุดิบปรับตัวลดลง รวมถึงมีการลดทุน เงินกู้ยืม และการเพิ่มทุนในส่วนที่ชำระแล้ว ส่วนในปี 2559 ราคาน้ำมันดิบมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น ในขณะที่เงินปันผลค้างจ่าย, เงินลดทุน และเงินกู้ยืมลดลง ส่งผลให้อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนผู้ถือหุ้นลดลงจาก 0.7 เท่า เป็น 0.4 เท่า

ในปี 2557 จนถึง ปี 2558 บริษัทฯ มีอัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ยสูงขึ้น โดยมีสาเหตุหลักมาจากเงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงานที่เพิ่มขึ้น และมีต้นทุนทางการเงินลดลงในปี 2558 สำหรับปี 2559 บริษัทฯ มีอัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ยลดลงจากปี 2558 เนื่องจากกระแสเงินสดสุทธิได้จากกิจกรรมดำเนินงานที่ลดลงและมีต้นทุนทางการเงินจากการกู้ยืมที่เพิ่มขึ้น

บริษัทฯ มีอัตราส่วนความสามารถในการชำระภาระผูกพันในปี 2558 สูงกว่าในปี 2557 และปี 2559 โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเพิ่มขึ้นของเงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน